

Filosoferna har börjat skriva för lekmän. Fredrik Stjernberg uppskattar elegansen och klarheten hos John Searle och sätter ett par frågetecken i kanten.

Kaninen.

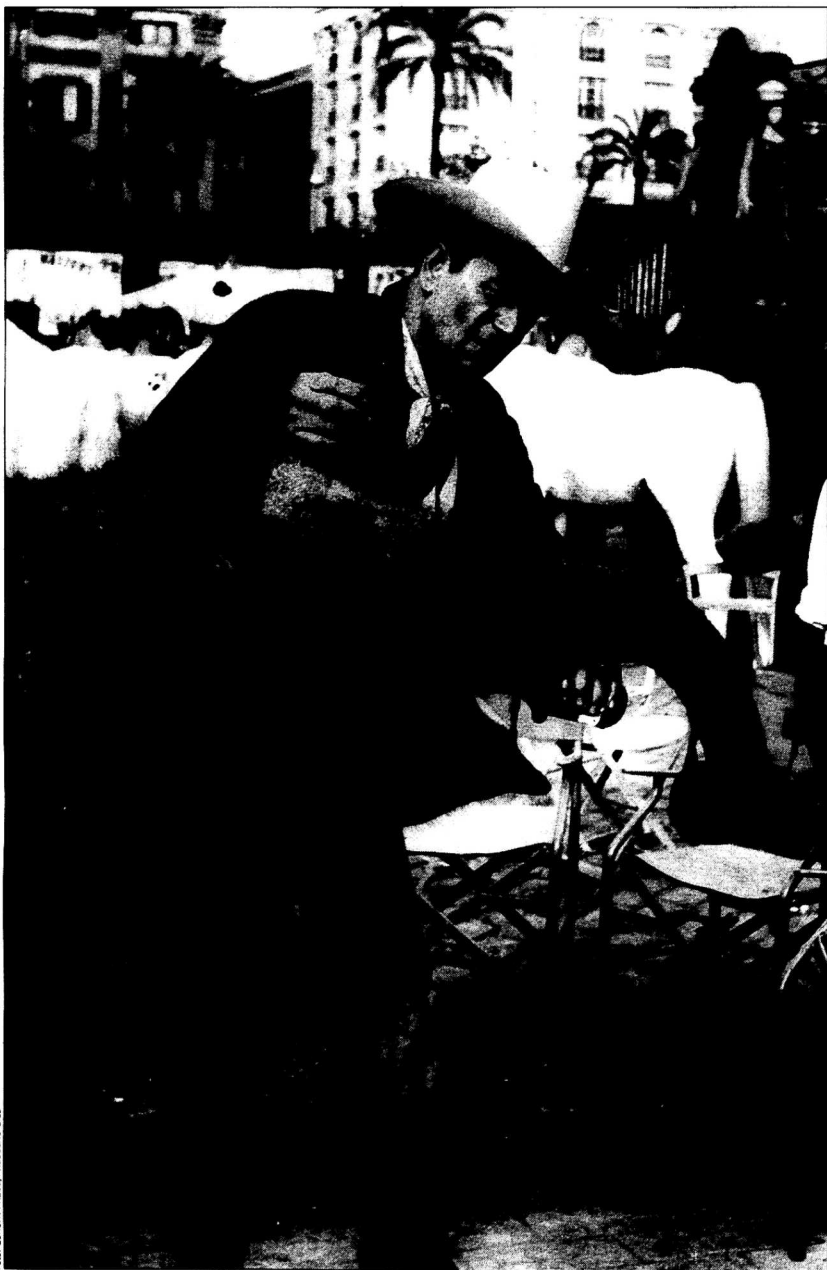
Pongarna.

Trädet.

Wittgenstein.

Kropp och själ. Som en filosofins John Wayne vill Searle få oss att insupa elementa.

En filosof

Under de senaste åren har flera av de bästa amerikanska filosoferna kommit med rätt korta böcker, där de försöker att systematiskt sammanfatta sina tankar. Thomas Nagel och Robert Nozick kom med *The Last Word* respektive *The Examined Life*. Nu ansluter sig John Searle, professor vid Berkeley, till denna minitrend. Dessa tre böcker är tänkta att vara begripliga även för lekmän och är alla mycket välskrivna, författarna har ansträngt sig för att vara begripliga (och i stort sett har de lyckats).

Searle är på sätt och vis en filosofins John Wayne. Vid gästföreläsningar ser han till att alltid sitta längst fram: *I wanna see the whites of their eyes!* är hans förklaring. Hans föreläsningar påminner mer om standupkomikers nummer än om andra filosofers. Han älskar att argumentera. Hans uppgörelse med Derrida är rätt spridd (den finns utgiven på svenska), liksom även hans argument mot artificiell intelligens.

Det kinesiska rummet

Argumentet mot AI, "det kinesiska rummet", handlar om vad vi borde säga om ett rum, där ingen talar kinesiska, men där man på mekanisk, syntaktisk, väg-kommer fram till vad en svensk sats har för motsvarighet på kinesiska. Personerna som översätter får fram korrekta kinesiska översättningar, trots att ingen i rummet kan kinesiska. Ska man då säga att hela rummet talar kinesiska? Argumentet skapar problem för personer som tror på artificiell intelligens, därför att situationen påminner om den faktiska situationen för datorer. Ingenting inuti datorn kan tänka, varsebli, och så vidare, ändå betar sig hela burken som om den kunde tänka. Är det då rimligt att hävda att datorn kan tänka, om något liknande verk är vara orimligt för det kinesiska rummet?

I denna nya lilla bok försöker Searle systematiskt summera 40 års forskning, och skaffa sig (och läsaren) en översikt över hur problem och frågor hänger samman. Men det är inte en vanlig introduktionsbok i filosofins problem. Den kräver i stort sett inga förkunskaper, men den tar upp några få problem, och vissa av dem har diskuterats lika ingående av ekonomer, psykologer och lingvister. Den säger nästan inget om vad andra filosofer har tyckt, utom i de fall då Searle snabbt beskriver en teori för att sedan attackera den.

Searle tar upp några få, men centrala, problem, och strävar efter att ge en systematisk lösning av problemen i ett sammanhang. Problemen rör kunskap (*vet vi något alls om yttervärlden?*), medvetandet (*hur förhåller sig medvetandet till materien och hur är det beskaffat?*), samhället (*hur kan medvetandet skapa en objektiv social verklighet?*) och språket (*hur kan ord ha mening?*).

Han argumenterar för något som han kallar *default positions*, ungefär utgångspunkter. Detta är inte riktigt detsamma som "sunda förnufts åsikter" eller något sådant, men det ligger inte så långt ifrån (skolat) sunt förnuft. Han ligger därför ibland rätt nära den engelske filosofen G E Moore (Russells och Wittgensteins vän) och dennes *Försvar för sunda förnuft*. Grundtanken är att "utgångspunkterna" är de uppfattningar som vi har på ett förteoretiskt plan, sådana som det krävs en viss ansträng-